

Ladislav Šerý

Nikdy nebylo líp

Už aby sis do mě
konečně vlezl
celej.

Ladislav Šerý
Nikdy nebylo líp

Ladislav Šerý (1958) vystudoval češtinu a francouzštinu na Filosofické fakultě UK v Praze, dlouhá léta topil ve smíchovských činžácích, poté přednášel moderní francouzskou literaturu, přitom překládal Artauda, Bataille, Daumala, Queneau, Camuse a jiné. Vydal čtyři opusy: *První knížka o tom, že řád je chaos a že potřebujem světlo a nedovedem žít ve tmě a že každému obsahu se vnutí nějaká forma a že moc je všude a nikde a že i ta blbá svoboda je jenom jako a že ještě nenastala ta pravá dekolonizace a že i to umění je jeden velkej mýtus* (1997), *Laserová romance* (2005), *Laserová romance 2* (2008) a *Laserová romance 3* (2009).

Ladislav Šerý
Nikdy nebylo líp

Ve Fra vyšlo

Laserová romance 2, 2008

Laserová romance 3, 2009

Ladislav Šerý
Nikdy nebylo
líp

fra

Česká próza
Ladislav Šerý
Nikdy nebylo líp

Jako eknihu vydalo roku 2019 Fra,
Šafaříkova 15, Praha 2, www.fra.cz
Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2016, 2019
Text © Ladislav Šerý, 2016
Author photo © Zuzana Lazarová, 2015
ISBN 978-80-7521-018-0
ISBN 978-80-7521-081-4 (Pdf)
ISBN 978-80-7521-082-1 (ePub)
ISBN 978-80-7521-083-8 (Mobi)

Obsah

Jaro

- Konečně je teplo 12
Mára se už trochu nudí 15
Dnes to bylo samé čekání 21
Nikdy nevyprávíš, jak chutnají dotyky 35
Někdo je poslal 39
Na horách je krásně 47
Má v sobě lačnost i askezi 57
Čáp je zvláštní kreatura 62
Druhý den po první noci 67

Léto

- Přichází léto, budou prázdniny 76
Počkej, až se státní teror rozjede naplno 80
Igor leží na kanapi a ovívá se chandrou 90
Minulost se často tváří jako uzavřená 97
Smrt je dobřej konec každého příběhu 101
Na zahrádce na Slamníku 110
Jak bylo v Parisu 121
Sašou cloumá nostalgie 125
Bloud je ten, který bloudí 138

Podzim

- Zuzana čeká 146
Hoši sedí v hostinci 148
Pod nízkou oblohou okorávají
dortíky domů 152
Rád bych blíž poznal tohle
neuvěřitelné město 157
Napsal jsem ti mejl, trapičko 161
Andrej sedí se Sašou v Příčném řezu 164
Skučení jednoho je lahodná hudba
pro druhého 166
Tramvaj byla milosrdná 170

Podzim je barevný, až zrak přechází 175
Snídaně na terase 178

Zima

Hraje rádio, zní europop 186
Ženský jsou bestie 197
Už čtvrtý den nepíše 207

Podzim, rok poté

Igor vždycky záviděl lidem 220
Kráčí ulicemi jako v katastrofickém filmu 224
Zaklesnou se do sebe jako klubko hadů 230
Vůbec nejsem plnej zášti 239
Teď v tom bytě v rue Delambre 244

Zima

Jaká úleva, nemuset se pro nikoho trápit 256
Dává se dohromady 260
Sebeobelhávání, nejpříjemnější lidská
dovednost 265
Svolávají se už na šestou 273
Adventní čas 274
O pomstu mi přece nejde 276
Volá Borisovi 277
Teší se jako starý blázen 278

Pouze fikce může být pravdivá.

Jaro

Konečně je teplo

Konečně je teplo, nad řekou se posouvá bílošedá cupanina mraků, slunce jim mlsně olizuje okraje, na chvíli se nechá zakrýt, poté se znovu protáhne škvírou mezi duchnami, jako by si chtělo jen krátce posvítit na město, které na obou březích řeky mírně opalizuje, vzlíná z něj křik racků a trylky prvních zpěváků. Čerstvý vítr cuchá chodce, jedněm bere rychlost, jiným ji dodává. Cigaretku si na ulici zapálí jen eskamotér. Střeďeční kaluže vysychají před očima a ohlašují se první příznaky únavné jarní touhy vyrazit do voňavých dálek nebo alespoň do hospody.

Lesk a bída časoprostoru.

Saša sedí v autě a pomalu se posouvá v koloně na mostě Legií. Ucpané město mu dnes nevadí, potřebuje si srovnat myšlenky. V noci moc nespál, zabral až kolem druhé. Teď se snaží dát dohromady po tom, co se včera stalo. Cítí se jako v kocovině, i když večer vypil jen dvakrát dvě deci vína.

Tenhle most má ve zvláštní oblibě. Žulové kvádry ve třech barvách, ploché klenby mostních oblouků, litinové reliéfy flamendrů a řemeslníků na ornamentálně pojatých secesních sloupech veřejného osvětlení, zlatý český lev na vrcholu, pěkné. Líbí se mu i krásně tvarované a decentně zdobené pylony pro výběr mýta na obou koncích. Vše ho tady plní estetickým uspokojením. Když most přejde nebo přejede, často se na nábřeží ještě ohlédne, jak vypadá ze strany. Společně s železničním mostem pod Vyšehradem a Karlovým mostem za časného rána to jsou jeho nejoblíbenější stavby přes Vltavu. Má rád

i Střelecký ostrov a úchvatné schodiště, které k němu sestupuje, s odpočívadlem vyzdobeným dvěma půlkruhovými kamennými lavicemi. Zdá se mu, že tenhle most je čím dál krásnější, snad proto, že ostrov zarůstá zelení a vše kolem něj je rok od roku útulnější. Nejhezčí je z malostranské strany, z níž nabízí mezi vysoko vzrostlými stromy na Střeláku jen sem tam průhledy na protilehlé nábřeží. Na ostrově kupodivu rád navštěvuje i masové kulturní akce, které se tam několikrát za sezónu konají. Líbí se mu pohled na davy lidí přicházejících po chodnících a někdy i po vozovce, baví ho představa ohromné pěší zóny v centru města.

Teď ale svůj oblíbený most nevnímá. Nepřítomně pozoruje záď vozu před sebou. Stát v koloně ve dvou řadách je o něco větší zábava. Sem tam k němu někdo alespoň otočí hlavu, nehybně dvě vteřiny civí. Řidiči mívají skoro vždycky kamennou tvář, od jara do podzimu často s tmavými brýlemi na očích. Převládající pocit z řízení ve městě je lhostejnost k ostatním, k homunkulům za sklem. Když se Saša někdy odhodlá k cestě hromadnou dopravou, užije si ji jako svátek, jako defilé skutečných tváří a živých osudů. Zkoumavě pozoruje různé podoby téhož, uhaduje, co je kdo zač. Co se mu asi skrývá v hlavě nebo v duši, schované někde v tom koženém měchu plném krvavých tkání a divných šťáv. Pozornost rozděluje mezi pěkné holky i nudné chlápky, zajímají ho mladí i staří.

Když to vyprávěl Igorovi, který jezdí sockou každý den dobrou půlhodinu, dostalo se mu shovívavého ponaučení. Kdybys musel do metra či tramu víc než dvakrát třikrát do měsíce, tohle okouzlení by tě rychle přešlo. Dej si někdy pracovní tejděn se vším všudy, ráno kolem sebe uvidíš tupou konzumaci barevných tiskovin nebo plátek zdarma, sem tam ně-

jaká knížka, ty sám, když nečteš, civíš do poklopců v úrovni své hlavy, nasáváš smradu a průvany. Lidi většinou mlčej jak zařezaní, ani na sebe nekoukaj, úplně divná situace. Ve vagonu je při jízdě industriální hluk, ve stanicích promlouvaj neosobní strojový hlasy, tramvaje jsou pomalý, busem naštěstí nemusím. Uvidíš, jak nečekaně brzo tě to přestane bavit. Jedině ženský to občas zachraňujou.

Saša má Prahu rád. Rád po ní jezdí, rád po ní chodí, jako příležitostný urban trekker ji může srovnávat s cizokrajnými městy, ve kterých nachází plno předností, ale po návratu na stověžatou nedá dopustit. K cizozemské městské turistice byl vlastně přinucen, má dost peněz na utrácení v drahých metropolích a málo času na delší výjezdy. Jezdil by i do přírody, na dlouhé expedice, má kámoše, kteří ho občas lákají na nesmyslné výlety do Hindúkuše nebo k ekvádorským sopkám, ale časově je to pro něj příliš náročné. Zatím, říká si, zatím je to takhle. Igor se jeho plánům zlostně směje. Podobný cestování je zábava pro snoby, neblázni, navždy si pokazíš ekologickou stopu.

Pomalou se posouvá po nábřeží a začíná mu natvrdo docházet, že včerejšek taky může znamenat konec všeho, co si už tolik let buduje. Dnes má myšleni jako oteklou nohu, vláčí ho s sebou, ale k ničemu mu není. Do vyhřátého auta se derou emoce. Pouští si Sharkey's Night a chraplavě vznosný hlas Williama Burroughse se i v tom malém prostoru klene jako temná alej do sebe vpletených stromů, mírně ho uklidňuje a nalévá mu do hlavy pocit, že některé věci se budou dařit pořád a že mohlo být i hůř. Burroughse dlouho znal málo, vlastně jen z téhle desky, až nedávno si půjčil Nahý oběd. Má ho u postele a moc se mu nelíbí, asi ho odloží, zdá se mu špatně přeložený, nemůže si pomoci. Nebo možná nepřeložitelný.

Nalevo chvíli sleduje panorama Hradčan, to taky uklidňuje. Co tak strašného se vlastně stalo, říká si. Nakonec nedělám nic, co by v týhle branži nebylo na denním pořádku. Čeká na červené před přechodem na Karlův most a pozoruje davy popletených turistů. Ti, kteří přecházejí zleva, už mají zážitek za sebou, zprava se hrne na most nová várka, ta se ještě má na co těšit. V Křižovnické se kolona trochu rozjíždí.

Tramvajová refýž se černá studenty. Tolik lidí v tom velkém městě a na nikoho nemusíš mluvit, myslí si Saša a zvedá oči k rohu a průčelí filosofické fakulty.

Kde tady zaparkuju, fix.

Nevítež, to je pro mě to správné slovo, napadá ho ještě.

Mára se už trochu nudí

Mára se už trochu nudí. Ve výčepu U Rudolfina je po ránu klasická sestava, dva i na druhý pohled nesympatičtí chlápci vedou obvyklé přízemní řeči s kelnerkou Táňou, ukrajinskou blondýnou, kterou prozradí přízvuk už jen jednou za třicet vět. Přihloupkým vtípkům se směje se stejně unavenou veselostí jako před šesti sedmi lety, kdy sem Mára ještě chodil pravidelně. U stěny sedí na barových židlích dva chlápíci, co přišli na jedno, a párek turistů, kteří mají hospodu ve svém bedekru. U okna tři montéři pojídají utopence a teplou sekanou. Tu bych si mohl dát taky, jen tak pro chuť a z nostalgie, říká si Mára, ale rozhoduje se, že pivo je dostatečná dopolední strava. Saša musí přijít každou chvíli, na chuť se zapomene, na nostalgii taky a příště si dají sraz někde jinde. Tady mu to vlastně trochu leze na nervy, ti dva u výčepu mají příliš tučné hlasy, žádné jejich hlásky

člověk neunikne, jsou horší než rádio. Až dorazí Saša, mohli by se přesunout za roh k Parlamentu, to je sice velká ratejna, ale kupodivu je tam větší intimita, v prostoru se leccos ztratí.

V hlavě se mu honí myšlenky jako ty mraky venku. Jeho pýcha je otřesena, vždycky si věřil a najednou se musí porovnat s vědomím, že se přestává dařit. Tři dny mu trvalo, než se zbavil pocitu křivdy a myšlenek na pomstu, tři dny a pět lahví vína.

Jak se mám srovnat s lidma, co jsou ještě větší hajzlové než já, maj ostřejší lokty, lepší konexe a baví se se mnou jen do té doby, než s nima přestanu držet krok?

Nevím, asi je čas změnit komplet celý paradigma, řekl mu Igor do telefonu, taky jeden chytřej, co mu o nic nejde.

Chlapi u výčepu přibrali třetího a přecházejí do klokanštiny.

Jarda, jo? Naivita a optimismus, to je jeho, to je celej on. Teď o minulejch vánocích čekal s koupí stromku až do Štědrýho dne ráno, že přivezou čerstvý. Nakonec byl rád, když sehnal poslední odrbaný koště.

Bydlela až v Malešicích, prdel světa. Bylo to takový zarostlý divný místo, kam jsem si jednou za měsíc přijel špatně zašukat.

Ale vona nedělá na přepážce, s lidma vůbec nepříjde do styku, jen to ne, lidi jsou hnůj. Sedí pěkně u svýho stolu, kolem sebe ohrádku, s vedlejšíma stolama prej vychází dobře.

Ten její mačo je děsnej sobec a egoman, všichni kolem se mu musej podřídít, ale alespoň ji přinutí, aby pro jeho průsery zapomínala na sebe.

Když nejde o sex, jde o hovno. Táničko, to nebylo na tebe. Dej nám ještě jedno a tři fernety prosimtě.

Přepadly mě anální choutky, člověče. Po každým

vysrání si jdu mejt prdel a docela si s tím pohraju. Malý anální rozkoše, kdo by to do mě řek. Musím si přečíst nějakýho Freuda, co k tomu říká.

Sigmund Freud, moravskej žid jak poleno.

Kdekdo si hraje na umělce, podle toho to pak vypadá. Umělců je dnes desetkrát víc než za bolševika.

Jedna žvaní moc, druhá zas málo. Potřebuju nějakou tak akorát. Všechno aby měla akorát.

Jó, chlapče, stará láska je jako stará kurva, nic už ji nepřekvapí.

Jaký volby pořád, deset let komunismus, deset let kapitalismus, to by bylo zdravý.

Kdepak voliči, ti si nedaj říct. Utni svýmu psovi nohu, stejně za tebou poběží.

Zeppelinem do Brna, normální linka, rozumíš. Vznášíš se nad krajem, jseš tam dejme tomu za půldruhý hodiny.

Hele, tam když policajt strčil hlavu, lítaly púllitry.

No a našel je v situaci, která nenechávala ani stín pochyb, ani stín naděje.

Karel co řekne, to neudělá. Ten rozumí světu jen svým chápavým pyjem.

Víš, co byl jeho fotr, svině ve Valdicích, dozorce. Víš, co tam dělali? Třetí oddělení, to nejhorší.

V práci to teda není vono, není, už v tom posraným vestibulu začínám cejtít napětí. Do výtahu lezu jak do věžeňský cely, když přijdu do bludiště těch otevřených polokanceláří, úplně se mi klepou nohy. Koktavě zdravím, hlavu pořádně zvednu až zase cestou do metra. Střílel bych, ale čím?

Hele, z Breivika je mediální hvězda, zatímco jeho oběti jsou bezejmenný a zapomenutý.

Dej pokoj, takovej fatherfucker. Ta svině už dávno měla kouřit čertům ocasey.

Urbanizace je náhodou skvělá věc. Si to uvědom, těch domů, co je ve městě, těch bytů a lidí, těch

obchodů, kanceláří, škol, úřadů a hospod. Kolik se toho vejde na tak malou plochu, kde kdyby byla divoká nebo obdělaná příroda, byla by tam slabá miliontina toho úžasnýho velkoměstskýho hemžení.

Co když z vesmíru přijdou zprávy, že o nás vědí.

Už dávno přišly.

Vem si ty miliardy za čutálisty. Jsou přeplácení, protože na nic jinýho už se nedá koukat.

Když je venku hnusně, musíš jít tam, kde je hezky, i když je hnusně. Třeba do Stromovky nebo kolem řeky, tam je to dobrý za každýho počasí.

Jak můžou bejvalí disidenti ve službách velkokapitálu ještě mluvit o nějaký pravdě?

Hele, jsou lidi, který nemá smysl hájit ani v duchu, i když to jsou kámoši. Nejlepší je potlačit v sobě zbytky dobrýho vychování a hodit je přes palubu. Taky ale nechápu, proč se kluci tak pokazili.

Protože svět pro nás přestal bejt čitelný. Pro ty, co v tom uměj chodit, se naopak otevřela studnice poznání, že když chceš, můžeš.

Tahle snaha urvat co nejvíc neplatila v historii snad jen na tibetský náhorní plošině a možná i na jinejch náhorních plošinách.

Dnes je těžký prosadit se nějakým humorem, mladí jsou nemilosrdní. My se rozbředle vykecáváme, oni s odstupem glosujou.

Nakonec to budou chytří mládenci, říká si Mára. Pobaven hledí jejich směrem a s údivem si uvědomuje, že jeden z těch tří je knihkupec Fišer.

Saša vchází do dveří. Netváří se nijak vesele, ale to se rozkecá a rozpíje.

Bez okolků se dostávají k posledním událostem a k důsledkům, kterých je sice třeba se obávat, ale nepropadat kvůli nim panice. Jsou i horší věci. Počínající krize středního věku je u obou posledním

vývojem katalyzována a propuká s dosud nepoznanou silou.

Pro někoho je život procházka, vzdychá Mára, všude zapadne, všude je oblíbenej, vlastně ani moc nechápe, že to někdo může mít jinak. Pro jiný nastává peklo od první třídy, od prvního pracovního kolektivu. Po čtyřicítce zjistíš, že ze zdánlivě nekonečného prostoru před tebou je najednou zmenšující se koláč, z kterýho ti ukusuje každěj rok, každý jaro, na který se pořád ještě těšíš, každěj podzim, kterej máš pořád ještě rád. Začneš si všímat starších než ty, známejch i cizích, pozoruješ je, jak si vedou. Někteří jdou dobrým příkladem, držej se do šedesáti i dyl, chlastaj, kouřej, někteří i píchaj, ale je jich sakra málo. A i největší pašáci ti stárnou před očima, stejně jako tvoji rodiče. Dlouho je máš před sebou v podobě, jak si je pamatuješ z dětství, a během pár let se to tak dramaticky změní, že ještě než umřou, nemilosrdně ti dojde, že po nich je řada na tobě.

Saša se ošívá, pohřební řeči takhle po ránu, není na to brzo? V dospívání a mládí se několikrát zapřísáhl, že nechce být jako otec. S postupujícím věkem ale zjišťuje, že se mu podobá čím dál víc. Nejdřív ho to znechutilo, pak vystrašilo, až se s tím nakonec smířil a naopak začal svého zploditele pozorněji sledovat. Všímá si jeho mimiky, pozorně zkoumá známou tvář, zaznamenává sílící veselost a bezstarostnost v jeho chování, humor v projevu, ani ty názory už nemá tak předpotopní. Myslíme si, že měníme svou dobu, a ona zatím mění nás.

Holky jáááá máám všechny ráááád, krásně z rádia intonuje Waldemar Matuška. Ten taky dopad, chudák, říká Mára. Nakonec člověk vidí ubíhající čas hlavně na těch zpěvácích a hercích, jak jsou furt na očích celého národa, pořád feš a změny jen minimál-

ní, a pak najednou se z nich stanou báby a dědci a kapou jak mouchy.

Ani to nemusej bejt tihleti slavní, příkyvuje Saša. Dyk víš, jak to je, lidi žijou společensky a maj se rádi a užívaj si život a kdesi cosi, a pak chcípaj někde v nemocnici nebo eldéence jak opuštění psi.

Vidím, že dobře umřít bude ještě oříšek, šklíbí se Mára.

Vytahuje telefon, pročítá došlou zprávu. Gábina. Je mu jasné, že když si ji povolí, bude zase závislý na tom malém displeji jako Denis na perníku, jako Eman na motorce. Zapůsobila na něj jako konečně nalezená kniha, v níž se dočte všechno, o čem se mu zatím jen zdálo. Šlo z ní teplo, i když seděl přes stůl a nemohl se jí ještě dotýkat, viděl jí v očích dychtivost, mluvili na sebe a moc se v hluku společné zábavy neslyšeli, ale stačilo mu pozorovat, jak se tváří, jakou má pusou, jak se směje.

Ty jseš Gábina, jako ta Gábina z Válečka.

Z Válečka?

No Váleček, jak ho hrál malej Marek Eben, tenkrát ještě tlustej kluk s chytřejma brejlema. To byl takovej dětskej seriál, jmenovalo se to Kamarádi. Ale ty jseš vlastně asi moc mladá, tos ještě nebyla na světě, i já jsem byl tenkrát hodně malej, začátek sedmdesátých let bych řekl. A tam byla taková blondýnečka Gábina, klukovskej typ, co s nima byla v partě, tak ta se mi líbila, tu jsem miloval.

To bylo minulý týden, píšou si zprávy, ještě se znovu neviděli.

Co se teda dělo v tý tvý práci, ptá se Saša už netrpklivě.

No co. Přijeli fízlové, zásahovka, maskovaný mladý paka, řvali na nás jak v polepšovně. A pár civilů. Zapečetili skříně, zásuvky, odvezli kompy. Nikoho nezadrželi, jen si zapsali jména.

Co Plecháč?

Najednou sral magi, tos měl vidět. Bílej jak stěna, jasnej kandidát na vazbu. Rozumíš, dohromady se nic neděje, nikdo neví nic určitýho, ale on už tuší, že to pude do kopru. Možná má na svědomí víc, než může unýst, kdoví. Dělali s Andrejem na věcech, o kterejch se vědělo jen z druhý ruky. Víš, jaká je za Andrejem parta. Plecháč na ně podle mě nemá, nevím přesně, proč se tam dere, tihle mu dají trochu líznout a pak s ním zametou.

Nojo, pořád se tváří neproniknutelně a nad věcí, ale je jasný, že za touhle fasádou má k vyrovnanosti daleko. Vždycky jsem čekal, kdy se odhalí. Je to obyčejnej zbohatlík, ti se rádi ukazujou, na rozdíl od skutečnejch boháčů, kteří se spíš skrejvaj.

Dnes to bylo samé čekání

Dnes to bylo samé čekání. Ale dlouhá chvíle mu nevadí, rád leluje, pozoruje, hodnotí, povídá si v duchu nebo tiše zuří.

Igor je rodinný typ, který se potřebuje čas od času provětrat, roztáhnout křídla a proletět se nad rodným krajem, nad světem, alespoň v představách. Chystá se pořád na něco, už dlouho před vánocemi plánuje, jak bude vypadat další rok, kam vyrazí, co prožije. Žije v budoucnosti, v trvalém těšení. Když ho chytí za flígr tahle projektivní představivost, většinou to nejdřív odskáče Magdalena. Probere s ní možné destinace, vzruší se nad báječnými možnostmi, které nabízí nová doba, a na jaře nebo na podzim potom odjíždí jen s ní nebo s celou rodinou na pečlivě vybranou dovolenou, promyšlenou do posledního vlakového spoje, s ubytováním v ideálním poměru cena/výkon. Vrací se spokojený a v hlavě už

se mu rodí nové fantazie, nová skromná dobrodružství.

Igor nevypadá nijak úchvatně. Nevysoký, tmavý, lehce už prošedivělý hubeňour jižního střihu, výrazný nos, mírně zarostlá brada, pozůstatek dřívějšího vlasatého a vousatého období, zhulených koncertů a veselého popíjení. Když na konci sedmdesátých let dospíval, vůbec mu nedocházelo, že máničky jsou dědictvím nějakých hippies, i když znal a poslouchal muziku z té doby, miloval Woodstock a hltal všechny ty idealizované pitomosti kolem kontrakultury. Šedesátá léta považoval za dávnou historii, možná i proto, že tuzemská šedivost se mu zdála dokonale odlišná od cizozemské barevnosti.

Vybral si ženu tak akorát k sobě, nikdy si moc nevěřil a znal své meze. Fatálky pro něj nebyly, zoufalé trápení některých kumpánů příliš nechápal. Nikdy nezjistil, co je osudová láska, a nijak ho to netížilo. Zamiloval se racionálně, bez vášně, ale s něhou a jakousi oddaností, která doplňovala jeho konfliktní povahu. Podařilo se mu vybudovat si domácí útulek, spokojený svazek, téměř nezatížený postranním přemýšlením o jiných možnostech. Když slaví výročí svatby, je to pro něj jeden z nejhezčích dnů roku. Má pocit, že to je jeho osobní úspěch, navíc sdílený ve dvou, že si ho zasloužili, odpracovali, odžili. Svátky jinak příliš nepěstuje, Silvestra většinou protrpí, narozeniny světí jen střídavě v rodinném kruhu.

Magdalena mu povila dvě něžné pusinky, staral se o ně s láskyplnou odevzdaností, chránil je před světem, uzavíral je do ohrady své péče, ale když přicházely do puberty, dokázal jim velkoryse poskytnout veškerou volnost, kterou dospívající děti potřebují. S ženou vychází korektně, dodává jí jistotu a posiluje v ní klid, který v sobě nosí jako dcera ze selského rodu z velké vesnice od Pardubic. Miluje ji, aniž to

příliš dává najevo, považuje si jí jako své rádkyně – v prvních letech se mu zdálo, že ví skoro všechno.

Kamarádi je považují za šťastný pár, kterému se vyhýbají turbulence popřevratové doby. Většina z nich se rozvedla, některým se narodily nové děti. Parta se rozpadala a obměňovala, nově příchozí byli vesměs bez potíží integrováni, vrátilo se i pár odpadlíků. Po přelomu tisíciletí vše opět získalo bazální rytmus pravidelných hospodských sezení, která už sice nebyla tak spontánní a zábavná jako dřív, ale stále ještě bylo proč se vídat.

Teď je Igor sám doma, dělá si večeri a přes nesmiřitelnou zášť k panujícím poměrům má absurdní pocit, že tento život se nápadně podobá životu v ráji. Má v sobě hluboké vědomí, že to nemůže dlouho vydržet, i když tahle jeho rozpolcenost trvá už dobrých deset let a situace se ve skutečnosti stále zlepšuje. Teplá voda teče na povel a v nevídaném množství, radiátory hřejí už od konce září, peněz je každý rok o něco víc, práce bohužel taky. Nikdy nebylo líp, musí si občas v duchu opakovat, aby zaplašil obláček obav kdesi vzadu na temeni, na konci míchy.

Jistěže taky nadává, hlavně v posledních několika letech, kdy začalo být zřejmé, že všechno mohlo být ještě o hodně veselejší, kdyby na společných pramenech nesedělo tolik žab. Zároveň si uvědomuje, jak pohodlný život všechny uspává a jak je lid strašidelně zpovynaný, jak si osobuje právo na luxus, který vždy příslušel jen elitě. Demokratizace blahobytu, to je karta, s kterou systém dovede skvěle hrát.

Igor učí sociologii a netají se levicovou rétorikou.

Dřív na poměry remcalí všichni, remcat se musí, říkal už spolubydlící na koleji, kterého nikdy moc nemusel, ale v tomhle mu dával za pravdu. I on nadával tehdy jako špaček, vlastně dělal přesně to, co celá šedá zóna, aniž si to kdy uvědomil. V hospodě

a mezi svými nemohl bolševikům přijít na jméno a snažil se s nimi nijak nezaplétat. Po škole si našel práci v tiskárně, kde prakticky žádní nebyli, dělal na směny, hodně tam četl, nikomu nevadil a nikdo nevadil jemu. Hodně vysedával v hospodě, dost se tenkrát chlastalo. V mládí poslouchal téměř neposlušitelné štvavé vysílačky, ale časem mu lezly na nervy, až na ně zanevřel úplně. Nejvíc se mu líbilo, když se ozval Karel Kryl, z toho šla jakási pokora a hořká emigrantská moudrost. Nebyl on evangelík?

Neustále tenkrát řešil spory s otcem. Vlasy, oblečení, záliby, kamarádi, na ničem se neshodli, všechno nějak vadilo. Oba rodiče uráželi jeho jemnocit, vkus i nově pochycený městský intelekt. Byli jako z jiné planety. Vesnice proti městu, vidlákov proti metropoli. Za studií za nimi přestal jezdit, objevil se jen na den dva o vánocích a jednou dvakrát během roku, přijel na oběd a kolem čtvrté už zase mizel na vlak. Postupem doby si ale uvědomoval, jak je také prosáklý malými poměry. Věděl to o sobě čím dál bolestněji a často se proto v duchu napadal. Uměl se vidět z odstupu, zřetelně slyšel marně potlačovaný moravský přízvuk, cítil v sobě nevykořenitelné buranství. Oni se narodili ve zděděných knihovnách, říkala mu jeho oblíbená vyučující na vysoké škole, my to musíme dohnat jinak. Sama přišla z Ostravy a po převratu našla štěstí ve službě bruselské administrativě, kde se krajové nuance spolehlivě ztrácejí.

Příchod do hlavního města byl pro něj vysvobození. Ani tomu nemohl věřit, co všechno se před ním otevírá. Byl začátek osmdesátých let a normalizované velkoměsto mu připadalo úžasné, tramvaje vesele zvonily, teplé září okouzlovalo jasnými barvami, koleje Na Větrníku byly plné jemu podobných a všude spousta dráždivého městského půvabu. Nebyl už paníc, ale tady k ženám cítil ostych, který ztrácel jen

v hospodě. Pití bylo na denním pořádku, spontánně se vytvořila chlastací parta, která jim s obměnami vydržela až do konce studií. Často začínali už brzo odpoledne, i proto, že tenkrát se zavíralo většinou kolem desáté jedenácté večer. Když byly peníze, chodilo se ještě do vináren. Pivo mu chutnalo, víno taky, kořalku miloval, měl dobrou školu z rodné Moravy.

Ve vinárně se seznámil se svou první pražskou holou, běhali spolu po městě, těšili se na rande někde v centru, vybírali známé hospody, objevovali nové, chtěli mít všechno jako místní. Byla z Hradce Králové, od té doby má to město rád. Chodil za ní na kolej Hvězda, ukecával vrátné nebo šplhal po hromosvodu do prvního patra a přes spřátelené pokoje se dostával dovnitř. O víkendech objevovali pražské periferie, jezdili na konečnou a potom chodili pěšky zpátky, po cestě zastávky v restauracích. Idyla trvala do vánoc, pak se ukázalo, že Bára má v Hradci gymnaziální lásku, s kterou stráví Silvestra na chalupě s dalšími bývalými spolužáky. To nějak nemohl přenést přes srdce a po krátkém období hádek a výčitek se schoulil do celkem vlídné velkoměstské zimy, zatrpkle sám či s kamarády popíjel ve vytopených lokálech nebo trousil hořký humor na kolejních mejdanech. Začal se víc věnovat intelektuálním radostem a jaro ho zastihlo znovu plného dychtivého zájmu o vše, co velké město může nabídnout.

S hospodskou partou chodil už jen občas, teď potřeboval někoho, s kým by mohl vyrážet za kulturou. V pražských klubech se dělo plno věcí, objevila se spousta nových kapel, co nebylo zakázáno, jelo naplno. Nakonec našel spřízněné duše v Loskotovi a Arnoštovi. Karel Loskot byl o pár let starší a vyznal se ve všem, v muzice i v psaní, od klasiky po čerstvě objevený punk, od Bílé velryby po Edwarda Stachuru. Měl plno desek, nahrával mu kazety, půjčoval

knížky. Arnošt Suchý byl jeho mladší fámulus, měl drsný humor, mindrák z ženských, nechával si říkat Arne a trochu na Karla žárlil. Karel platil za krasavce, měl charisma a uměl mluvit. Vysoký, s dlouhými černými vlasy, Igor ho neznal jinak než v džínách a tmavě modrém manšestrovém sáčku, které mu upřímně záviděl. Od jara do podzimu nosil černý klobouk a všechny ženy, které mýjeli, měly oči jen pro něj. Pro Igora to byla zkušenost k nezaplacení. Sám se nikam nedral, vůbec mu nevadilo zůstat v pozadí, a občas mu to přinášelo nečekanou přízeň i od Karlových obdivovatelek. Tahle skromná míra účasti mu potom zůstala i do dalších let. Dost často s ním večer končily ženy a přítelkyně jeho kamarádů v důvěrném rozhovoru, aniž přesně věděl proč. Řešily zásadní věci, děti, rodiče, partnerské soužití. Jako vrba by se uživil snadno. Od vrby k gigolovi není tak daleko, říkával si, ale na gigola neměl povahu ani výbavu, spokojil se s obědem, sezením v hospodě nebo návštěvou koncertu. Po čase ho to přestalo bavit a všechny kamarádké vztahy s ženami postupně ukončil.

Byla hrozná zima v listopadu devětaosmdesátého. Přijela mu krásná Francouzka a ještě nevěděla, že málem vkročí do pohnutých dnů, které budou trvat celá léta, a bude to nejkrásnější pětiletka českých dějin, během níž nicméně Čehúni o všechno přijdou.

Šli na demonstraci před rumunskou ambasádou a Jeanne byla udivena tím, jak bázně se protestující mládež chová k policejním složkám. U nás jim nadáváme, pliveme na ně, vy jste jak beránci. Vysvětloval jí, že je to pokojná demonstrace, že jiné by režim nedovolil, a společně se tomu smáli. Bylo mu s ní krásně, prolézali hospody, seznamoval ji s kamarády. Pak odjela, šestnáctého, den před oficiálním vypuk-